

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četr strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vabilo na naročbo.

„Gorenjec“ bo tudi l. 1908 izhajal v dosedanji obliki vsako soboto zvečer. Ako število naročnikov zraste, se bo list povečal.

Somišljeniki, širite list po vseh svojih močeh. Zbirajte fonde, da se skupno naroči večje število iztisov. Dopisujte in poročajte redno, točno in resnično.

„Gorenjec“ stane, na dom po pošti dostavljan, za celo leto le štiri krone.

Vse denarne pošiljatve je nasloviti na upravnništvo „Gorenjca“ v Kranju.

Kako se voli v deželni zbor?

Dalje.

Ker se voli v kmetskih občinah že 21., v mestni skupini pa dne 28. svečana, treba je zupanom sestaviti že sedaj volilne imcnike za deželno-zborsko volitev. Pri sestavi takih imenikov služijo za podstavo zadnji imeniki za občinsko volitev, katere je treba v toliko popraviti, da se iz njih izločijo vse takozvane pravne (ne fizične osebe) n. pr. šole, cerkve, ubožnice, dalje vsi volilci, ki ne plačujejo vsaj osem kron cesarskega direktneaga davka ter ženske. Seveda se morajo v imenik vpisati one osebe, ki so od sestave zadnjega občinskega volilnega imenika dobile volilno pravico n. pr. če se je naselil v občini nov učitelj, državni uradnik, doktor i. t. d.

Ko je sestavljen tak volilni imenik v dveh izvodih, mora županstvo javno razglasiti, da je imenik javno razgrnjen vsakemu na vpogled in da se smejo zoper imenik osem dni od dneva izvršenega

razglašenja vlagati ugovori. Drug izvod pa mora županstvo takoj predložiti pristojnemu okrajnemu glavarstvu.

Zoper volilni imenik ima vsak volilni upravičenec pravico pritožbe in sicer zato, da so se v volilni imenik vpisale osebe, ki po njegovem mnenju nimajo pravice voliti ali pa so iz imenika izpuštile osebe, ki imajo pravico voliti. Pritožba se lahko vloži pismeno pri županu ali pa se poda ustno na zapisnik.

Taka pritožba bi se n. pr. glasila:

Županstvu

v Trziču.

Jaz sem že več let v tovarni bratov Ahačičev in sem plačal dve leti zaporedoma po 9 K 60 v osebno-dohodninskega davka, kar se razvidi iz priloženih plačilnih nalogov za leto 1906 in 1907.

Ker imam torej po § 13 zakona za volitve v kranjski deželni zbor volilno pravico, pa se kljub temu moje ime ne nahaja v občinstvu v vpogled razgrnjenem volilnem imeniku, prosim, da se ta moja pritožba predloži c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju, ki naj blagovoli zaukazati, da se sprejemem v volilni imenik.

Trzič, 25. prosinca 1908.

Peter Mohar.

Nekdo se pritoži, da je v volilni imenik sprejeta oseba, ki nima volilne pravice.

Županstvu

na Jesenicah.

V volilnem imeniku za deželnozbornsko volitve, ki je razgrnjen pri županstvu, se nahaja tudi Edmund Maier, uradnik v tovarni na Savi.

Ker je Maier saksonski državljani in torej nima pravice voliti v jeseniški občinski odbor in tedaj tudi ne v deželni odbor, prosim, da županstvo preskrbi, da se Edmund Maier črta iz volilnega imenika.

Na Savi, 23. prosinca 1908.

Janez Klmar št. 100.

Župan mora take pritožbe v treh dneh predložiti pristojnemu okrajnemu glavarstvu, ki odločuje o pritožbah. O odločbi so morajo obvestiti osebe, ki so se pritožile in tudi volilec, zoper katere se je kdo pritožil. Te osebe se smejo zoper odločbo pritožiti v treh dneh na deželno vlado, ki o pritožbi končno odločuje.

Poleg tega daje postava okrajnim glavarjem pravico, da smejo do 24 ur pred volitvijo v volilnem imeniku uradoma izvršiti vse popravke, ki so morebiti potrebni.

Ko so se volilni imeniki na ta način spopolnili, pošlje glavarstvo vsakemu volilcu izkaznico, ki obsega zaporedno številko volilnega imenika, volilčevo ime in bivališče, potem kraj, dan in uro, kdaj se prično volitve in kdaj se sklone oddajanje glasov. Tem izkaznicam se prilože glasovnice, katere morajo biti prirejene za toliko poslancev, kolikor jih je voliti in imeti pečat okrajnega glavarstva. Vsaka druga, ne uradno izdana glasovnica, se šteje za neveljavno.

Okrajna glavarstva imajo obenem po županstvih razglasiti, da naj tisti volilci, katerim se izkaznice najkasneje tri dni pred volilnim dnevom ne bi bile izročene, pridejo osebno po nje.

Če kdo glasovnico izgubi ali pokvari, da ni več rabna, lahko dobi drugo pri okrajnem gla-

PODLISTEK.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega. Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič.

I.

Po cesti je hitela kmetska kočija, ki sta jo vlekla dva neenako visoka konja. V vozu je sedel mlad mož v svetli elegantni potni obleki. Vozil se je že skoro tri ure in se vidno dolgočasil. Razgled po pokrajini ga je že očitno otrudil. Izvlekel je iz suknje nek časopis, ga pregledoval, prečital nekoliko vrstic in ga zopet zložil, nato je segel po potni torbi, ki je bila iz črnega usnja in svetlo okovana, vzel iz nje knjigo ter pričel čitati. Večkrat jo je odložil na sedež poleg sebe in jo zopet vzel v roke; nazadnje jo je spravil zopet v torbo. Trenotoma je včasih pogledal voznika, ki je imel med zobmi pipo ter sižno pihal iz nje; potem se je nagnil iz voza ter gledal, kako poskakujejo kolesa po nasutem gramozu, in končno se je začel zopet ozirati po okolici.

Voz je bil last deželnega poštarja. Mali, trebušasti, gladkoobriti voznik v modri zamazani suknji z rdečimi našitki, z obrobljeno čepico na glavi je pokal tako urno z bičem, kakor bi zvižgal pesmico. Navkreber je priganjal živino z vsikiki: „Potegni, ti duša! Hočeš, da te potipljem! Hijó! Hijó!“ A ko je šlo hitreje s klanca,

je opominjal priročnega konja: „Kam jo ubiraš? Ali hočeš zleteti v prepad? Ne grem še domu, pošast!“ Ponavljal je te vsiklike v raznih skalah, od prijazne vzpodbuje do ogorčene pretnje, pri kateri je zazvižgal bič nad konjskimi boki.

Po gorati krajini so se vozili, zdaj je šlo navzgor, zdaj navzdol. Gozdovi so se menjavali s poljem, in doli pod cesto se je vila rečica, katere struga je bila mestoma suha in zarastla z bičjem in vrbičevjem. Za rečico so se razprostirale smaragdaste preproge travnikov, na katerih se je pasla živina. Bil je hladen junijski dan, nebo je bilo pokrito z oblaki, na višini je vel oster veter in zibal dozorevajoče žito ob rebrih, da se je zdelo, kakor bi bežala čreda ovac proti vrhu.

Na obeh straneh ceste so bile raztresene vase, posamezna posestva in kočje. In ona zadnja kočja na razvalinah je bila videti iz daljave postavno in slikovito kakor igračka. Ni bilo videti, koliko bede, pomanjkanja in stradanja se skriva pod temi strehami; ni bilo videti, da hodijo možje že rano zjutraj po eno in dve uri daleč v tovarno delat za neznamno plačo, dokler ne omagajo, in se zvečer zopet vračajo zdelani; ni bilo videti trpljenja in vrvenja žen, ki jim je na ramenih brémnilo vse gospodarsko delo na lastni in tuji grudi. Zdelo se je, kakor bi bila vsa ta beda zakrita s pestrimi tulipani, nageljni in cveticami, naslikanimi na ščitih in nad okni čisto „nalepotičenih“ hišic in koč, tako da se je že iz daljave videlo vse kakor ljubeznjiva idila pogorske krajine na zapadu Moravskega.

Ko je voznik došel prav na vrh, se je pojavila v resnici razkošna slika. Z gozdi obrobljena dolina, od početka ozka kakor vrat stekleničin in čimdalje širša, se je razprostirala pred potnikovimi očmi. Nad dolino v gozdu je bila videti rdeča streha lovske hiše, nekoliko dalje lovski gradič s stolpiči in pozlačenimi slemenimi, a daleč v strani se je belil dimnik tovarne za sladkor, ki so jo ustanovili pred leti podjetni poljedelci in katere akcije so prodali pri prvem trgovinskem neuspehu iz malodušnega strahu za malenkost židovskim špekulantom. Cesta se je odtod počela podajati in se je vlekla kakor velikanska bela kača do mesta, nad katerim je bilo obnebje svetlejšje in čegar zidove in strehe so zlatili dolgi žarki zahajajočega solnca.

„Gospod,“ je izpregovoril voznik, ki je korakal sedaj poleg kočije in si basal pipo, dočim sta se konja težko trudila na vrh, „vidite, tamle na levo, to so Brodkovice.“

Mladi mož se je zravnal v kočiji in, držeč se za kozla, je vpri svoj pogled v smeri, ki mu jo je označil voznik.

V zelenju drevs in travnikov, sredi rume-nečega zimskega lana in zelene poletne setve je počivalo mestece s stolpom in cerkvijo v sredi. Okoli njega se je razprostirala široka ravnina, ki jo je na južni strani zapiral grič.

Četverooglati zid s kapelico v kotu, obrnjem proti mestu, sta svedočila, da je na tem griču kraj, kjer najdejo prebivalci mesta svoje zadnje zavetje.

varstvu ali pa na dan volitve pri volilnem komisarju.

Tudi se lahko ime kandidatovo na glasovnici vsak čas prečrta in napiše drugo ime, samo da se ve, koga misli volilec.

Postava ne zapoveduje, da bi se glasovnice morale popisati s črnilom, toda svetovati je to, ali pa vsaj s takozvanim tintnim svinčnikom (Tintenblei). Tudi naj se ne nalepljujejo listki s kandidatom imenom na glasovnice, ker volilna komisija take glasovnice lahko spozna za neveljavne. Dalje prih.

O ustanovitvi glasbenih šol po Slovenskem.

(Predaval na V. skupščini «Zveze slovenskih pevskih d. uštev.» dne 29. grudnia 1. l. učitelj V. Rus.)
(Dalje.)

Mnogo na slabšem pa smo s poukom v instrumentalni glasbi. Novi učni ljudskošolski zakon govori sicer o upeljavi pouka na goslih, toda zdi se mi, da se tudi s to privolitvijo ne more kaj prida doseči. Učenci v tej dobi bi se izvežbali k večjemu v toliko, da bi igrali lažje vaje v prvi leži v vsch tonovih načinih, vaje v daljnih ležah, v dvoprimekih in skupno igranje pa bi moralo izostati. V večjih krajih si pomagajo starši, kateri hočejo, da se izučijo njih otroci v igranju na goslih, klavirju, ali na kakem drugem godalu s tem, da preskrbe za nje privatne učitelje. Toda ti zasebni godbeniki, ki se največje zaradi nestalnih dohodkov pogosto menjujejo, to poučevanje po raznih metodah in po negotovih učnih načrtih, vpliva sila slabo na učečo se mladino, ker ni in ni pravega napredka. Pri vsem tem je tak pouk precej drag, dijakom manj premožnih rodbin pa docela nedostopen. Kaj rado se zgodi, kar se je na primer v Kranju že parkrat tudi v resnici zgodilo, da si vzgoji tak zasebni godbeni učitelj tekom let lepo število nadarjenih in nadebudnih igralcev, nenadoma pa zapusti isti kraj in vsi njegovi gojenci ostanejo brez nadaljnega pouka. Domala zastoj je bil dolgoletni pouk, istotako zastoj ves trud gojencev in skoro zastoj primeroma drago plačevanje.

Take so razmere danes faktično pri nas na glasbenem polju zunaj po deželi, na tej stopnji in v takej luči se nam prikazujejo. Vse to govori dovolj glasno, da se mora v tem oziru ukreniti nekaj pozitivnega v prospeh glasbe vsaj tam, kjer so za to ugodna tla.

Dovolj torej, slavna skupščina, da razvijem v nastopnem nekoliko misli, kako bi se prišlo najpreje vsaj deloma do zaželjenega cilja.

Ustanovili naj bi se v vseh onih krajih, kjer so srednje šole, glasbeni zavodi, v katerih bi se poučevalo po gotovem učnem načrtu v raznih

predmetih z določeno učno stvarino. Edino uvaževanja vreden pomen in stalno vrednost imajo sigurno samo glasbeni zavodi z rednim in metodično urejenim šolskim poukom. Za razvoj slovenskega petja bi bile take glasbene šole v vsakem oziru dalekosežnega pomena!

Na Slovenskem imamo doslej samo dva taka zavoda: «Glasbeno Matico» v Ljubljani ter «Pevsko in glasbeno društvo» v Gorici. Kraji, kateri pridejo pri ustanovitvi glasbenih šol najprej resno v poštev, so še: Trst, Idrija, Novo mesto, Kranj, Celje in Maribor. Glasbene šole z manjšim delokrogom pa morda tam, kjer so meščanske šole; na Kranjskem doslej samo v Krškem in v Postojni.

Ta misel, o kateri razpravljam ravnokar, pa ni nova. Za njo se že davno živo zavzemajo poleg drugih, posebno koncertni vodja ter mnogozaslужni zvezni pevovodja, gospod Matej Hubad, vesčasni predsednik naše pevske «Zveze» gospod profesor Anton Štrifol in g. r. šk. poslanec gospod odvetnik dr. Henrik Tuma. Pa tudi v pravilih «Glasbene Matic» stoji v III. odstavku § 2., ki govori o namenu društva, da ustanovi ta slovenske glasbene šole na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Razgovor o ustanovitvi takih glasbenih šol bi bil torej na videz bolj umesten na kakšnem občnem zboru «Glasbene Matic», ker spada ta glasom pravil v njen delokrog. Ker pa se udeležujejo občnih zborov «Glasbene Matic» izključno samo njeni člani iz Ljubljane, pomen pa ima vsa zadeva zgoraj za tiste, ki prebivajo izven Ljubljane, namenil sem se sprožiti z dovoljenjem upravnega odbora naše pevske «Zveze» tozadevni predlog na današnji skupščini «Zveze slovenskih pevskih društev» zato, da pride vsa zadeva tem načinom na širši podlagi v razgovor osobito v onem krogu, katerega mora to pred vsem najprej zanimati.

«Glasbena Matica» in pevska «Zveza» pa sta itak že po pravilih v najožji medsebojni dotiki; zakaj § 52., odstavek č) pravi, da naj naša «Zveza» pospešuje «Glasbeno Matico» v vseh njenih oddelkih. Dalje prih.

Dopisi.

Radovljiske novice.

— Župana imamo! Dne 15. t. m., ob 6. uri zvečer, je sklical najstarejši odbornik-virilist g. A. Mulej občinske zastopnike, da se konstituirajo. Odborniki so došli polnoštevilno. V imenu c. k. glavarstva je bil navzoč obče priljubljeni c. k. okrajni glavar g. pl. Detela. Županom je bil skorosoglasno izvoljen dosedanji župan dr. J. Vilfan. Glasovanja so se vzdržali trije odborniki takozvane katoliške stranke. Da je dr. J. Vilfan mož na svojem mestu, pokazal je pač v teku svojega dosedanjega županovanja. Kaj je vse na-

pomoč. O, kako se veseli, da mu bode končno mogoče delovati za blagor svojega ljubljenega naroda in za probujo v tem zaostalem, pozabljenem mestecu.

Sledil bode bleščečemu vzgledu onih slavnih mož, ki so pripadajoč k istemu stanu kakor on, si pridobili na Moravi nevenljivih zaslug za vzbujanje ljudstva in povzdigo njegovega blagostanja. Seveda se bode dal voliti v občinski zastop, ustanovi politično in gospodarsko društvo, osnuje javna predavanja. Priljubljen bode radi svojega odkritega, nesebičnega delovanja ne le v mestecu, tudi v okraju, ljudstvo ga izvoli svojim poslancem v deželni in pozneje mogoče tudi v državni zbor.

Kočija je srečavala težke vozove, obložene z drvimi; žene tkalcev, oblečene v revne cunje, so šepale po cesti s koši in culami, v katerih so nosile izgotovljene kose tkanin, da bi jih izročile židovskim faktorjem. Iz neke oddaljene steklarne so vlekli majhni, umazani Slovački na vozičkih stekleno blago.

Mlademu možu v kočiji je prišlo pri pogledu na ta uboga bitja, ki so se mučila na cesti, na misel, da mora poleg domoljubnega delovanja biti njegova energična skrb, da vzbudi v okolici obrtno gibanje, za kar je temeljni pogoj železnica. Ko se nekoliko udomači v kraju, vzpodbudi občinstvo k podpisavanju peticije za zgradbo železnice, ki bi začasno spajala mesto z zapadom.

Vrvelo je po njegovi glavi, neprenehoma nove misli so mu rojale v njej. Bodočnost se je kazala pred njim v polnem solnčnem blišču. Videl je že, kako bode dosegel uspeh za uspehom.

pravil, ve vsak Radovljčan. Lahko bi rekli, da nam je ustvaril prekorištni vodovod skoro iz nič; kajti za rešitev takega ogromnega vprašanja ni rabil desetletja, temveč kratko dobo dveh let. Da je občinski odbor storil najbolje, ko je volil županom dr. J. Vilfana, pokazal je sam okrajni glavar pl. Detela v svojem toplem nagovoru. — Odbornikom so bili voljeni z večino glasov Iv. Sartori (prvim svetovalec), Jos. Pogačnik, A. Praprotnik in O. Homan, torej možje, ki nam jamčijo, da mesto Radovljica gleda v lepo bodočnost.

— Občni zbor «Zabavnega kluba» v Radovljici se je vršil dne 11. t. m., v hotelu Kunstelj ob prav obilni udeležbi. Predsednik dr. J. Vilfan pozdravi v prisrčnih besedah vse navzoče ter poda besedo društvenemu tajniku Fr. Jakliču. Iz njegovega poročila posnamemo, da se je društvo to leto prav dobro držalo, akoravno so premnogi mislili, da se ga že prijemlje sušica. Društvo je v pretečenem letu priredila štiri prav dobro obiskovana predavanja, in sicer so predavali: živinozdravnik g. J. Stegu «o raznih živilih», davč. komisar g. I. Huth o «svojem potovanju med južnimi Slovani», učitelj g. Iv. Šega o «troški duši» in profesor g. M. Pirnat o «Gregorcčiču». «Klub» je dalje priredil nad vse dobro obiskovani plesni venček s sodelovanjem vojaške godbe. In ker se je ta ples tako sijajno in v občno zadovoljnost vršil, izrazila se je že takrat želja, da se tak ples priredi tudi letos. Tej želji se ustreže. Natatneje obvestilo o tej veselici objavimo pravočasno. Društveni blagajnik Iv. Šega nam je podal prav razveseljivo poročilo, namreč, da je imelo društvo v tem letu 762-89 kron dohodkov in 689-45 kron stroškov, tedaj 73-44 kron preostanka. — Občni zbor je sklenil naročiti sledeče slov. liste: «Gorenjec», «Slov. Narod», «Slovenec», «Narodni list», «Edinost», «Soča», «Slovan», «Ljublj. Zvon», «Korošec», dalje nemške liste: «Neue Fr. Presse», «Zeit», «Grazer abblatt», «Universum», «Muskete», «Meggendorfer», «Mün. Bätter», «Simplicissimus»; «Mir» se je soglasno odklonil radi presedanja. Društvo ostane nadalje član «Slov. Matic» in «Hrvaške Matic». — V društveni odbor se volijo soglasno: predsednikom dr. J. Vilfan, v ostali odbor pa: Oto Homan, Fr. Jaklič, J. Sajovic, A. Schaffer, Iv. Šega in V. Žun. Odbor se je konstituiral v ponedeljek in je volil tajnikom Fr. Jakliča, blagajnikom pa Iv. Šega. — Predsednik dr. J. Vilfan je v svojem sklepem nagovoru povdarjal, da naj se tudi letos prirejajo javna predavanja ter naj se naprosi imenovane tri predavatelje, da nadaljujejo svoje začete teme. Društvo je sklenilo soglasno, da se preseli iz svojih dosedanjih prostorov v zasebno stanovanje.

— Naš gledališki odsek, ki se je ustanovil pri «podružnicah sv. Cirila in Metoda», prav pridno nadaljuje svoje zapričeto delo. Na Silvestrovo nam je priredil prav kratkočasen večer. Igrala se je znana burka «Čitalnica pri branjevki». Posameznih igralcev, oziroma igralcev pač nočemo ocenjevati, povdarjati moramo, da so se poslušalci menda dovolj nasmejala. Znani domoljub J. Auer skuhal je lastnorčno najboljši «punc», katerega sta potem gospici Resmanova in Pretnarjeva prodajali v korist naši prekorištni «družbi sv. Cirila in Metoda». In v polnoči nas je presenetil dr. J. Vilfan z naravnost dovršenim nagovorom, želeč vsem

Kdor bi opazoval v tem trenutku mladega moža, bi čital v njegovem plemenitem obrazu, v njegovem sivem iskrem očesu radovednost, radost in upanje. Pogledoval je neprenehoma doli k mestecu in zrl zamišljen še v ono stran, ko so se peljali z vrha in mu je lesovje, ki se je raztezalo poleg ceste, že zaprlo pogled v dolino.

„Zdaj jih pa ne vidite prej, nego prav pred mestom,“ je izpregovoril voznik, puhaje zopet krepko iz kratke pipe.

Mladi mož se je zopet vsedel in zapalivši si smodko, je pogledoval za dimovimi oblaki navzgor proti nebu, kjer je prepeval škrjanec v zraku in so letale vrane z vriščem. Pritegnil je svoj pled, ki mu je bil padel z noge, in sedel v levi kot. Na njegovem obrazu se je pojavilo smehljanje.

Za pol ure bode na cilju; za pol ure bode v sredi novega, doslej neznanega kraja, ki mu ima biti bodoči dom. Počel je razmišljati. Napravil je nedavno po končanih koncipijentskih letih odvetniški izpit in zdaj gre na mesto svojega samostalnega delovanja. Kaj ga še čaka na novem mestu? Mu-li pripravlja tam sreča sladko čašo uspehov ali kelih grenčic? . . . Ideali, ki so vnmali njegove mlade, ognjevite misli, ko je vstopil na visoke šole, so se zopet osvežili v njegovih mislih. Pošten odvetnik bode ter odkritosrčen svetovalec in prijatelj ljudstva. Iskal ne bode samo svojega dobička; poznal je tako mnog madež, ki onečaščuje zlati grb odvetniškega stanu, a ogibal se jih bode, kar bode le mogel. Njegova pisarna ne sme biti nikdar torišče dobičkarije, pač pa poštenega truda in dela, in ljudstvu se bo nudila v njej cenena in resnična pravna

Oženi se; njegova nevesta mora biti prijazna, plemenita deva, da bo bodoča njegova rodbina vzorna v vsakem pogledu. Velike dote ne bode zahteval, a vendar toliko, da si lahko kupi domačijo. Zakaj bi ne zahteval toliko; mlad, v istini docela pripraven mož je, važno mesto bode imel v občini. Slučajno bi dobil lahko tudi premožnejšo partijo . . . In tako se mu je iz roja misli prikazoval polagoma daljni cilj: hotel bi biti nekoliko let, deset, petnajst let odvetnik, dati se izvoliti za poslanca, kupiti si tudi veleposestvo iz ženine dote in iz zaslužka v pisarni, posvetiti se izključno politiki, odlikovati se kot parlamentarni govornik, ovenčati svoje čelo z vencem zaslug in slave, postati voditelj svojega naroda . . .

Kočija je zavila iz okrajne ceste na občinsko; ki se je razlikovala od prve po globokih razorih, nasialih vsled zadnjega pomladanskega deževja. Kolesa so odskakovala, zmeti so škripali in cela kočija se je majala in cvilila na grbastih tleh zanemarjene ceste. Ko so prevozili dolgo in globoko dolino s škrlinatimi rebri, so prišli na široko ravnino skoro pred mestom samim. Vetr je ponehal, solnce, ki se je nagibalo k zapadu, je žarelo iz temnomodrega koščka obnebja. Na obeh straneh ceste so se raztezale loke, na katerih je bila uprav dokončana sečnja. Močni vonj novo pokošene trave je vplival blagodejno in svežil. Utrujena konja sta se spustila v tek, kakor bi pridobila z vonjem novih moči. Voznik je pokal veselo s svojim bičem nad njima.

Na obrazu mladega odvetnika se je kazal v smehljanju čut blaženih slutenj, ki so se porajale v njegovi notranjosti.

pravim domoljubom prekrasne Radovljice najsrečnejše novo leto. Udeležba je bila jako mnogobrojna in, kar s ponosom povdarjamo, vrli Jeseničani in ljubke Jeseničanke so nas obiskali mnogoštevilno. Omenjati ni treba, da smo rajali do belega dne. G. blagajničar je bil z vspehom prav zadovoljen.

— Otroška veselica pod imenom «Palčki» se je morala preložiti radi tehničnih težkoč na nedeljo 26. t. m., kar se objavi še potoma posebnih vabil in letakov.

— Razno. Naš vodovod dobro dela. Vode je toliko, da teče iz nabiralnika na Ledevnici kar cel potok, da «bi lahko gnal mlinske kamne tri». — Naš kraj je ustvarjen kakor nalašč za razne zimske športe. V Vrbnjah imamo prekrasno drsališče, kjer mrgoli vsak dan vse polno drsalcev, a tudi naše sankališče, vodeče od kolodvora do savskega mosta, je vedno polno. — Tudi v drugem oziru napredujemo. Podjetni hoteljé R. Kunstelj si je omislil posebno pripravo, da dela umetni led. Le radovedni smo, ako bo patentiral to pripravo. Kdor pride v Radovljico, naj ne zamudi prilike, da si ogleda to zanimivost.

Ljudska knjižnica v Škofji Loki

v prvem poslovnem letu.

Dalje.

Pričetkom našega poslovanja pri knjižnici smo naleteli na razne ovire in nasprotovanja in tudi zanimanje ljudstva, ki, kakor je že v navadi, ne izkaže nobenega zaupanja novostim, ni bilo posebno. Toda odstranili smo vse razne težkoče in si pridobili zaupanje ljudstva, ki vedno boljbolj pristopa k ejudski knjižnici, vzlic vsem mahinacijam in agitacijam proti naši knjižnici. Saj ljudstvo ni tako slepo, da ne vidi, da so naše namere postene! Mi ne iščemo pri ljudski knjižnici nobenih koristi, mi nočemo ljudstvo izžemati in mu jemati težko prisluženi denar, mi nudimo ljudstvu samo knjige proti neznatni odškodnini v njegovo lastno korist, v njegovo izobrazbo!

Z vsakim dnem je bil promet pri naši Ljudski knjižnici živahnejši in z uspehom, ki smo ga dosegli do danes, ko zaključujemo prvo poslovno dobo, smemo po vsj pravici biti povsem zadovoljni.

A predno govorim o teh uspehih, naj mi bo dovoljeno omenjati še to, da kakor je ob sebi umevno ni slonelo vse delo pri knjižnici zgolj na mojih ramah. Tega dela je toliko, da v tem sploh misliti ni, da bi ga zmogel samo en človek. Zlasti ob nedeljah in praznikih je popolnoma nemogoče poslovati eni osebi brez pomočnikov. Oni gospodje, ki so radovoljno pomagali pri Ljudski knjižnici, so: Ante Gaber, Janko Čarman, Leopold Dolinar, Tone Jamar, Josip Kalan, Janko Leskovec, Franc Magdič, Leopold Primožič, Ivan Tratnik, Konrad Visnar in Anton Zajc. Pomagali so pač, kolikor jim je dopuščal za to čas. Tudi naši dijaki so ob času solskih počitnic z veseljem pomagali pri knjižnici. Vsem se prav iskreno zahvaljujem!

Preidši na uspehe, dosežene pri Ljudski knjižnici, v času nje otvoritve 2. februarja t. l. do danes, zabeležiti mi je, da smo imeli v vsem 106 poslovnih dni, na katerih so se čitateljem izpo-

Po cesti so prihajali nasproti ljudje, pozdravljaje spodobno: „Hvaljen bodi, bog!“ ali „Dober dan“.

Doktor se je vzdramil iz svojih sanj in napravil resen obraz.

„Nisem li podoben baronu,“ si je mislil nečimerno, ko je nalahko privzdigoval klobuk na prijazne in pokorne pozdrave.

Naglo so prišli v mesto, čegar najrevnejši del je pozdravljaj doktorja s svojimi bornimi kočami, umazanostjo, blatom in bedo. Ko so prišli čez lesen most, sta dirjala konja po ulicah, kjer se je stekala ob kraju po žlebu rdečkasta voda, po kateri so veselo brodirle gosi in race. Prepeljali so se po dolgem, na pol tlakovanem predmestju, okoli stare cerkve s slabim zvonikom, raz katerega je srgal vihar nedavno križ, in se ustavili pred gostilno „pri slovanski lipi“.

Jedva se je ustavil voz, že je stal pred njim, kakor bi vzrastel iz tal, čokat, širokopleč mož majhne postave z dolgimi, kostanjevimi brkami in z malimi, rjavimi očmi, skritimi v mesnatem, okroglem obrazu. Prikloni se ter pomaga uslužno prišlecu z voza.

„Naj spremlja vaš prihod, gospod doktor, sreča za vas in za celo naše mesto!“ je zadeklamoval.

„Hvala vam, Mudra,“ je odgovoril smehljaje odvetnik, in skočivši iz kočije je podal možu roko in vprašal: „Imate-li vse pripravljeno?“

„Vse, vse, gospod doktor. Upam, da boste zadovoljni,“ je odgovoril Mudra ter jemal z voza pouno torbo, pled, solnčnik in palico.

Dalje prih.

sojevale knjige. V tem času je bilo sledeče denarno gibanje:

I. Prejemki:

a) Darila	K 371.—
b) Vstopnine k predavanju A. Gabra o umetnosti itd.	9.—
c) Pristojbine za legitimacije in izposojanje knjig	125.13
e) Razni	4.01
Vkup K 509.14	

II. Izdatki:

a) Knjige	K 281.43
b) Tiskovine	27.20
c) Vezava knjig	112.54
e) Društveni pečat	3.10
d) Razni	24.49
Vkup K 448.76	

III. Gotovina v blagajni znaša K 60.38

Pri tem moram pač še omenjati, da ima Ljudska knjižnica še neporavnan račun za vezanje knjig v približnem znesku 160 K. Ta dolg se bo takoj poravnal, čim se bo blagajniška gotovina pomnožila, in sicer v kratkem, ker je še pričakovati, da bodejo razni faktorji z denarnimi prispevki pospeševali tolikanj plodonosno delovanje naše knjižnice. Konec prih.

Iz Selc. Naš župnik hoče zidati novo cerkev,

dasi je stara še dovolj trdna in razen par dni v letu tudi dovolj velika. Pri izpraševanju je pravil ženam, da se lahko zida, ker je dovolj denarja, kar vidi v posojilnici. Ali mar misli g. župnik, da mi delamo in varčujemo samo za cerkev in enake naprave? Mi moramo skrbeti tudi zase in za svoje otroke. Ko je pobiral za kapelico na pokopališču, je rekel, da se bodo v njej opravljale molitve za umrle, da jih ni treba vlačiti po stopnjicah k cerkvi. Sedaj pa, ko so ljudje radi zložili denar in je kapela sezidana, pa vseeno nosijo mrličke k cerkvi, kdor pa hoče imeti mašo v kapeli, mora posebej in več plačati. To se pravi ljudi voditi za nos! Pokopališče smo kupili vsi farani, sedaj pa župnik zopet prodaja grobe. Ko bo pokopališče prodano in polno, bo pa hotel zopet napraviti novo, češ, da je to premajhno, ali pa bo prostor nazaj vzel onim, ki so ga kupili, kakor hoče sedaj cerkvene klopi, katere so njegovi predniki prodali. G. župnik vpije: v cerkvi naj bo le en gospodar! Zakaj pa potem prodaja prostor na pokopališču, saj bo potem tudi na tem mnogo gospodarjev? Novo cerkev misli zidati na strani vasi proti Studenem. Za njim pa lahko pride župnik, kateremu se bo zdel farovž preoddaljen od cerkve, pa bo hotel, naj mu zidamo novega, dasi še sedanjí ni plačan. Tako ne pridemo nikoli iz dolgov! Ni čudo, da se temu tudi župnikovi pristasi upirajo, kar ga je tako ujezilo, da baje hoče iti iz Selc. Selčani ne bomo žalovali za njim, ker je napravil toliko razdora v fari. Najbolje naredi, če gre na Češnjico. Tam bo lahko maševal v Čočevi kapeli.

Gospodarski del. ☰

□□□□

Vojna taksa.

Z novim letom je dobil veljavo novi zakon o vojni taksi.

Plačevati imajo vojno takso vse osebe, ki so pri naboru v zadnjem letniku spoznane za nesposobne za vojaško službo; potem oni, ki so superarbitrirani, to se pravi na temelju zdravniške preiskave odpuščeni od vojaške službe, če se niso poškodovali v službi; nadalje oni, ki sploh niso služili, ker so se izselili iz Avstro-Ogrske, ali pa ki niso odslužili vseh dvanajst let; končno begunci, katerih se ne more, če se vrnejo, prisiliti na vojaško službo, ker so že 36 let stari.

Oni, ki niso služili, morajo plačevati vojno takso dvanajst let. Oni, ki so služili, morajo plačevati toliko let, kolikor jim je manjkalo do 12 let službe. Če je n. pr. kdo prišel lani k vojakom, ko je bil potrjen na tri leta, pa je bil pred novim letom superarbitriran, mora plačevati 12 let; če je superarbitriran po novem letu, mora plačevati 11 let; če bi bil prihodnje leto odpuščén, 10 let i. t. d.

Plačuje pa po novem zakonu samo tisti vojno takso, ki ima več kakor 1200 kron letnega dohodka, odnosno samo tisti, ki plačuje osebni dohodninski davek. Doslej je moral plačati dve kroni, kdor je zaslužil «navadno dnino». Poslej se računí vojno takso po sledeči razpredelbi:

Razred	Dohodek v kronah od	do	Taksa
1	1200	1300	6
2	1300	1400	7
3	1400	1600	9
4	1600	1800	11
5	1800	1000	13
6	2000	2400	17
7	2400	2800	23
8	2800	3200	29
9	3200	3600	35
10	3600	4000	43

Tako se stopnjuje taksa do 100.000 kron dohodkov, s katerimi se plača 2865 kron takse; z dohodkom 300.000 kron se plača 10.538 kron takse.

Kdor je sploh dolžan plačevati takso, t. j. kdor sploh ni služil pri vojaki ali pa kdor je pred časom odpuščén iz službe, se mora tekom 12 let po asentaciji vsako leto meseca januarja zglašiti pri občini, tudi če v pretečenem letu ni imel 1200 kron dohodka. Zglašiti se je treba v tisti občini, v kateri se stanuje. Tudi pismena zglašitev je dovoljena. V ta namen si je treba preskrbeti pri občini belico (formular), ki se jo doma izpolni in adresira ter odpošlje poštino prosto na občino. Kdor se ne zglaší ali pa kdor naznani napačne podatke, ga lahko zadene kazen. Kdor stanuje izven Avstrije — tudi n. pr. na Hrvaškem, na Ogrskem, v Bosni — mora pisati svoji domovinski občini po formular, pa ga mora izpolniti in vpošlati občini.

Nalog za plačilo takse dobi vsak od politične oblasti. Plačati jo je treba 1. oktobra. Kdor ima plačati takso za prejšnja leta, pa mu ni bila odmerjena do 1. januarja 1908, jo plača po novem zakonu; če mu je bila pa že prej odmerjena, jo mora za tisti čas plačati po starem zakonu. Če n. pr. ni imel 1200 kron dohodka, pa mu je bila taksa že lani odmerjena, mora za lansko leto plačati 2 kroni.

Kdor se izseli iz Avstro-Ogrske, dobi potni list (pas), sele tedaj, če plača takso za ves čas, kar velja potni list.

Takso morajo pa plačevati tudi stari moža, ki ne služí pri vojaki, toda le tedaj, če imajo nad 4000 kron letnih dohodkov. Če živi samo oče ali pa samo mati, a ima 4000 kron dohodkov, mora živeči plačati takso staršev. Ta taksa iznaša polovico vojne takse, ki bi jo bilo plačati od enakega dohodka. To takso staršev se mora plačati, naj ima sin 1200 kron dohodka, ali pa ne. Če plačuje tudi sin takso, tedaj se polovico njegove takse odračuna staršem. N. pr. če ima oče 4200 kron dohodkov, sin pa 1400 kron, tedaj ni moral plačati oče 27 kron 50 vinarjev. Ker pa mora sin plačati sam 7 kron, se zmanjša očetova taksa za 3 krone 50 vin., oče plača torej 24 kron. Če pa ima n. pr. sin kakor oče 4200 kron dohodka, od katerih mora plačati 55 kron, tedaj ni treba očetu plačati nič. Kajti on bi moral plačati 27 K 50 vin., polovica sinove takse, ki se jo odbije od očetove, je pa 27 K 50 vin., tako da očetu sploh ni treba plačati takse.

Staršem ni treba plačevati takse več kakor 12 let, tudi če bi jo sin imel plačevati dlje. Če je n. pr. za sina leta 1900 nastala dolžnost takse, ima oče plačevati samo do leta 1911. Taksa staršev se tudi tedaj ne zviša, če je več sinov službe prostih. Staršem se pa ni treba zglaševati.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 13. januarja 1908. Prignalo se je — konj, 75 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 45 domačih prahraških ovc in — buš. — Pšenica K 12.— proso K 7.75, rž K 9.—, oves K 8.75, ajda K 9.—, fižol ribničan K 9.50, mandalon K 7.50, koks 9.50 in krompir 2.80 za 50 kg.

Poštna hranilnica je imela dne 12. t. m. svoj petindvajsetletni jubilej. Tekom tega časa je naraslo število vlagateljev na več kot na dva milijona; zavod hrani okrog sedem milijonov kron. Čekovni promet se je mogočno razvil, okrog 80.000 čekovnih računov je pri poštni hranilnici. Pri posredovanju državnih dolgov igra poštna hranilnica važno ulogo. Država je imela leta 1906. od poštne hranilnice 7,427.189 kron dohodkov.

V Kranju, dne 18. januarja 1908.

Proračunski odbor državnega zbora, ki je sklican na dan 21. t. m., ima zasedati do konca februarja in na teh sejah razpraviti ves redni proračun, da pride lahko takoj v plenum državnega zbora, ki se snide po dosedanjih dispozicijah začetkom marca.

Zvišanje častniških plač je eno tistih vprašanj, ki se rešujejo prav na avstrijski način. Vsak dan se razširjajo o njem druge vesti. Znano je, da se je avstrijska zbornica že v zadnjem zasedanju, precej po nepotrebnem, pečala z njim. Potem se je oficijelno naglašalo, da se reši to vprašanje vsekakor v tekočem zasedanju delegacij. Kmalu se je to dementiralo, a kmalu se je ponovila prva vest. Najnovejša verzija je ta, da sedanji delegaciji ne resita te reči, ampak da se skliče že maja meseca nove delegacije, katerim bo takoj predložen dotični načrt in sicer tako, da bi zvišanje plač veljalo od novega leta. Sliši se pa tudi, da so težave z ogrsko vlado, ki sicer ne nasprotuje zvišanju, ampak zahteva za to koncesije v drugih vojaških vprašanjih.

Nišjeavstrijski deželni zbor je dunajski občini dovolil, najeti 360 milijonov kron posojila.

Ogrski minister za notranje zadeve je naznanil v finančnem odseku, da predloži tekom meseca marca parlamentu zakonsko osnovo glede splošne volilne pravice. Zakaj je treba čakati še do marca, je plemeniti grof Andrassy pozabil povedati.

Načrt za starostno zavarovanje pride menda vendar kmalu v državni zbor. Sedaj je tudi industrijni svet skoraj končal svoje posvetovanje o programu in se peča še z zavarovanjem privatnih uradnikov. Vlada torej nima nobenega izgovora več in zavlačuje, ki je trajalo toliko let, bi bilo poleg brez vsake podlage.

Novi ban baron Rauch je sestavil vlado na Hrvaškem. Za podbana in predstojnika za notranje zadeve je imenovan dr. Nikola Czerkovič (izgovarja se Crnković), star madjarin, ki je bil dolgo časa eden prvih Khuen-Hedervaryjevih priganjačev. Pozneje se je z njim spril in se je sprijateljil z Rauchom. Predstojnik za pouk in bogočastje je postal dr. Ferdinand Mikšič, justični šef pa bivši član «banskega stola» Edvard Aranický. Za velike župane so imenovani v Zagrebu poštni ravnatelj Aleksander Vučetić, v reški županiji advokat dr. Peter Gavranic, v Požeški vpkokojni okrajni predstojnik Julij Junkovič, v Varaždinu dr. Janko baron Jelačić. Madjarini so vsi po vrsti. Nekatera teh imen zbujajo prav čudne spomine. Beseda «Piši Junković» je bila pod Khuenom dolgo časa splošno veljavna, če se je hotelo drastično označiti nasilstvo pri volitvah, zlasti kakor ga je izvrševal tedanji veliki župan Kovačević. Gavranic je živa priča, kako lepo in hitro karijero se lahko napravi s protekcijo, če se vtakne svoje ideale z zaničljivim smeskom v žep. Velikega respekta res ne vzbujata vlada.

Nov hrvatski ban baron Rauch se je pripeljal v četrtek v Zagreb. Na kolodvoru so ga sprejeli dostojanstveniki, pa tudi demonstrantje, katerih je bila velikanska množica. Demonstrantje so kričali, peli «o du mein lieber Augustin» in kamenje je letelo na vozove. Ban se je moral peljati v zaprti kočiji na svoj dom. Demonstracija se je nadaljevala v mestu, kar je skrajno ozlovoljilo novega bana.

Za Turčijo je bil važen shod, ki so ga imeli te dni delegati raznih narodov iz turške države v Parizu. Namen shoda je bil ustanovitev bojne organizacije vseh narodov in strank, ki so nezadovoljne s sedanjim absolutističnim vladanjem sultana. Shoda so se udeležili Armenci, Albanci, Arabi, Bulgari, Kurdi in Mladoturki. Posebno važnost se pripisuje udeležbi Mladoturkov, ki zastopajo turško inteligenco. Shod je sklenil sledeči program: 1. Odstavljenje sedanjega sultana. 2. Radikalno spremembo vladnega sistema. 3. Vpeljavo ljudskega zastopstva. Glede takuže se je sklenilo: 1. Neoboroženo opozicijo proti vlad. 2. Politični in gospodarski strajki. 3. Odrekanje davkov. 4. Propaganda v vojski. 5. Splošna ustaja. Shod je izdal razglas, ki poziva prebivalstvo turške države na boj. Vsaka opozicijska skupina ima ostati avtonomna, vse pa imajo nastopati sporazumno in kolikor mogoče enotno.

Na Danskem so se po dolgoletnem pogajanju zmenili svobodni konservativci z obema strankama levice, ki imajo skupaj večino v obeh zbornicah, da zahtevajo splošno in enako volilno pravico v občinske zastope za vse moške in ženske nad 25 leti. Za veljate ima veljati proporcionalni sistem.

V Maroku se je pripetil dogodek, ki ima še lahko važne posledice. V Fezu so glavarji plemen odstavili dosedanjega sultana Abdul Aziza in se razglasili njegovega brata Mulej Hafida za sultana. Izvolitev novega vladarja je naperjena zoper Francoze, kajti prejšnjega sultana dolže, da je kriv prodiranja Francozov, ker jim ni zastopil poti in ker je sklepal ugovore z njimi. O vzrokih tega dogodka se poroča: Od ulemov (mohamedanskih duhovnikov) se je zahtevalo, naj privolijo v ugovor, ki ga je sultan sklenil s Francozi, da se izroči za deset let vse mestne naklade v Fezu francoski upravi. To je povzročilo velik nemir med prebivalstvom in viharne demonstracije. Ulemom se je žugalo s smrtjo, če bi izrekli svoje soglasje z ugovorom. Dne 3. januarja je bil velik shod v glavni džamiji (mohamedanski cerkvi), katerega so se udeležili najuglednejši prebivalci in 4000 oborožencev. Ulemi so morali priseči, da ne privolijo. Na shodu, ki je bil drugega dne, se je razglasilo, da je Abdul Aziz odstavljen. Dne 7. januarja se je v Fezu proklamiralo Mulej Hafida za sultana. Novemu sultanu so stavili dva pogoja: Dane bo treba plačevati davkov in da pretrga z Evropejci vse zveze, ki niso utemeljene v ugovorih. Po nekaterih poročilih se je zahtevalo od njega tudi, da proklamira sveto vojno.

Umetnost in književnost

□□□□

«Komunistični manifest» je pravkar izšel v založbi časopisa «Naprejš» v Idriji. — Dobi se v vseh knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju, v upravi «Rdečega Praporja» in v založbi časopisa «Naprejš» v Idriji.

Zločin in kazen. Roman v šestih delih z epilogom. Ruski pisatelj F. M. Dostojevski. Preložil Vladimir Levstik. V Ljubljani, 1908. Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Tega znamenitega romana je izšel ravno prvi zvezek, ki velja 3 K 50 v. Drugi in tretji zvezek izideta v kratkem.

Od nekod se nam piše: Ker se je že v raznih listih razpravljalo o bodoči izdaji Gregorčičevih

poezij od strani Mohorjeve družbe, naj nam bo dovoljeno, da tudi v «Gorenjcu» izpregovorimo par besedi k temu predmetu. Poznamo pesnika Medveda, in popolnoma nič ne dvomimo, da bo Medved za to izbral najlepše poezije Simona Gregorčiča. Pravimo, to bo Medved storil, kaj pa odbor Mohorjeve družbe? Tu je umesten pregovor: človek misli, Bog pa obrne. In tako se zna pripetiti tudi izdaji Gregorčičevih poezij. Medved lahko izbere res najlepše poezije, odbor Mohorjeve družbe, v katerem čepi tudi dobro znani Podgorc, jih pa lahko veliko ali tudi vse zavrže. Ali ni-li Podgorc isti fanatik, kakor dr. Mahnič, dr. Jeglič in je bil dr. Misija? Saj dr. Mahnič in dr. Misija sta bila glavna ubijalca našega pesnika! Bati se je, da bo Podgorc namesto Medveda izbral pesmi iz III. zvezka. Tudi v III. zvezku je pesnitev jako lepa, a vsebina nima za nas tiste vrednosti, kot ona I. in II. zvezka, saj ko je Gregorčič izdal pesni III. zvezka, je bil takrat že ubit ali obstreljen pišč. Kako lepo je ob Gregorčičevi smrti zapel g. A. Askerc:

Oko mu podlost Vašo je uzrlo —
in klonil mu je duh, srce umrlo . . .
In to ste, takrat mu storili Vi!
Vi geniju ste polomili krila . . .
Nič več ga niso pod nebo nosila
tako ponosno, kakor svoje dni.

Pa menimo, da je tu naše prizadevanje odveč, ker odbor Mohorjeve družbe ni več isti, kot je bil svoje dni. Menimo pa, da bi bila umestna nova izdaja Gregorčičevih poezij, v katero bi se sprejele vse pesmi našega rajnega pesnika, tudi tiste, katere je rajni pesnik objavjal v «Ljubljanskem Zvonu», a jih ni pridejal poezijam v zvezkih. Kako je lepo n. pr. zapel «Ljubljanskemu Zvonu», ko je ta pričel izhajati v Ljubljani. «Prelet je zvon in prepeljan», kako lepo je zapel «v obrambo». Dr. Misija je prišel leta 1884 v Ljubljano, a se veliko prej so nekateri duhovni (sobotarje našega dičnega pesnika, za katerega so nas zavidali celo drugi narodi, v katoliškem «Slovencu» in v «Rimskem katoliku» napadali na najpodlejši način, a tedanji ljubljanski knezofkar dr. Zlatoust Pogačar, ker že ni mogel podlim fanatikom zamašiti ust, je na drug način vendar pokazal, da se s pesnikom popolnoma strinja, povabil je nekoč pesnika k sebi v Goričane, in kot dragega, ljubljenelega gosta ga je imel pri sebi celi tedne in pri tem ga navduševal in mu na srce prigovarjal, da naj ne obupa, temveč vstraja i. t. d. In kako lepo je Simon Gregorčič dr. Pogačarju potem v «Ljub. Zvonu» zapel hvalo in slavo. Ko je dr. Misija zanetil pri nas prepis in sovraštvo, ko je pri nas prepis izbuknil z vehementno silo, revež Gregorčič takrat se slutil ni, kaka kača se je prikradla iz Gradca k nam, katera pri nas razjeda slogo, niti malo ni slutil, da ga bo ravno ta kača pičila do smrti, in kako lepo je nam zapel v slogo in spravo. Teden dni po odkritju Prešernovega spomenika je bila po Gregorčiču objavljena pesem «Francetu Prešernu» in to v «Slovenskem Narodu». Ob smrti Simona Gregorčiča so klerikalci mrtvega pesnika reklamirali zase, dobro leto prej pa je pesnik Francetu Prešernu v čast v «Slovenskem Narodu» objavil prav lepo pesem. To je za nas pravcata zagonetka. Zakaj se v ta namen rajni Gregorčič ni poslužil klerikalnega časopisja, osobito katoliškega «Slovenca»? To se vidi, da tudi uredništvo «Slovenskega Naroda» ni storilo prav, ker ni ob smrti Simona Gregorčiča krepko udarila ošabno gospodo v Katoliški tiskarni v Ljubljani po zobeh. Naše mnenje je, da bi se še enkrat izdale vse Gregorčičeve poezije, tudi iste, katere baje hrani najintimnejši prijatelj pesnikov, gosp. notar Gruntar, in mogoče še drugi prijatelji pesnika. Menimo, in prepričani smo, da bi se to podjetje obneslo, ko bi to izdajo založila kaka ljubljanska tvrdka.

Godovi prihodnjega tedna:

19. Ime Jezusovo, Boleslava, Branislav; 20. Fab. in Boštjan, Tihoslava; 21. Neža, Grimislava, Visevit, Jaroslava; 22. Vincencij, Dikoslava, Slavomir; 23. Zaroka M. D., Vratislav; 24. Timotej, Milislava; 25. Izpreobrnjenje Pavla, Radosin, Kosava.

Zgodovinski in slojstveni pregled za prihodnji teden.

19. januarja: 1736. * Izumitelj parostroja James Watt. — 1789. Ustanovitelj filozofije pozitivizma Comte. — 1864. Začetek danske vojne, avstrijsko-pruski vojaki gredo v Šlezvig. — 1868. † Škof Friderik Baraga v Marquette (Severna Amerika).

20. januarja: 1782. * Nadvojvoda Ivan.

21. januarja: 1793. Ludovika XVI. obglavijo v Parizu. — 1834. * Dr. Jože Vošnjak. 1868. † Pisatelj Ignacij Holcappel v Ribnici.

22. januarja: 1522. Ludovik II., kralj ogrski in češki se poroči z Marljo, vnukinja cesarja Maksa I. — 1561. * Angleški filozof Bacon Vernlamski. — 1788. * Angleški pesnik lord Byron. — 1811. * Škof dr. Janez Pogačar v Vrbi.

23. januarja: 1487. Kralj Matjaž Korvin se polasti Dunaja.

24. januarja: 1458. Matjaža Korvina izvolijo za ogrskega kralja. — 1821. * Zemljepisec Blaž Kocen v Hotanjah pri Ponikvi na Stajerskem. — 1831. † Skladatelj Gasparo Spontini. — 1883. † Skladatelj F. Fletow.

25. januarja: 1688. Sklep državnega zbora v Požunu, na katerem so pripoznali nasledstveno pravo Habsburžanov (avstrijske in španske panoge) v moškem kolenu. — 1884. † Škof dr. Janez Pogačar v Ljubljani.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

20. v Kamniku in na Dovjem.

Novičar.

Volilno gibanje. V Ljubljani kandidirata v deželni zbor dr. Tavčar in dr. Triller, v Idriji učitelj Gangl od narodno-napredne strani. V mestih Radovljica in Kamnik ter trgu Tržič kandidira kot klerikalni kandidat znani dr. Furlan, v kmetskih občinah radovljiško-kranjskogorskega okraja dosedanji deželni poslanec Pogačnik, v notranjskih kmetskih občinah postojnskega okraja pa dr. Žitnik in Drobnič, v ljubljanski okolici Povše in dr. Suštersič. V pondeljek postavijo klerikalci svoja kandidata za kmetske občine kranjsko-trziško-loškega okraja. Govori se, da bosta kandidirala Demšar in pa mavški župan Kuralt.

Agrarni kandidat za okraj Idrija-Vipava je znani veleposestnik Kajetan Premrov vitez pl. Premerstein iz Ljubevča pri Idriji.

Občinske volitve v Mošnjah so se vršile ta teden. Kakor se nam poroča, je sedaj vladajoča stranka pogorela v podobčinah in izgubila nekaj mandatov v tretjem razredu. Kako so volitve izpadle v drugem in prvem razredu, do danes še nismo dobili poročila.

Iz seje okrajnega šolskega sveta v Kranju.

Učitelj Rudolf Zore nastopi njemu podeljeno nadučiteljsko mesto v Predosljih začetkom l. 1908. — Učitelj Alojzij Sežun prične s poukom na soli v Mavčah in učitelj Leon Pibrovac pa na Javorju pri Škofji Loki z drugim tecajem 1907/1908. — Učitelju Luki Knificu v Trsteniku se podaljša dopust do 8. marca 1908. — Učiteljica Amalija Jeglič se preseli koncem februarja na Dovje, njeno mesto se razpiše. — Trorazrednica v Šmartnem pri Kranju se razžiri v štirirazrednico. — Računski zaključek za leto 1907, ki izkazuje dohodkov 1909:41 K, troškov 1317:18 K, torej prebitka 592:23 K, se odobri; ravnatoku proračun za leto 1908 s skupno potreščino 2331:05 K. — Krajnim šolskim nadzornikom se imenujejo: Za Bukovico pri Škofji Loki Ivan Podobnik, posestnik istotam; za St. Lenart Franc Sever, župnik istotam, in za Poljane nad Škofjo Loko Jernej Ramovš, župnik istotam.

Zakaj obstruira jeseniška nemška stranka?

Jesenjski Nemci so včasih prebrisani ljudje. Po javnosti trobijo, da tvorijo takoizvano «Ordnungs-partei» in to mnenje pridno razširjajo tudi po deželnovladni palači, kjer pogostoma pritiskajo na razne kljuke, da že vladni slugi poznajo obraze raznih Egrov, Lukmanov in Pongratzev. Seveda na Jesenicah so ti ljudje vse bolj bojeviti. Pri vladi vpijejo, da hočejo mir, ne pustijo pa, da bi se izvolil župan. Ali nimajo dovolj zastopstva, da vsak neljub predlog lahko preprečijo? Ni jih za mir, ampak hočejo le premoč, da bi potem lahko vihteli nemški bič nad slovenskim prebivalstvom. Pa to ni slo in zato so izposlovali pri vladi imenovanje Joža Klinarja za komisarja. Zelo se pa motijo Nemci, če mislijo, da sede sedaj trdno v sedlu!

Javen shod se je vršil v «Delavskem domu» na Savi radi občinskih zadev. Shoda sta se udeležili obe slovenski stranki. G. župnik Zabukovec je poročal o bojih, ki so se vršili na Jesenicah tekem zadnjih treh let. Veliko senzacijo je vzbujalo pismo, ki ga je pisal poročevalcu županski kandidat tovarne Anton Pongratz, kjer pravi o sebi: «Hlapec tovarne sem in delati moram, kakor hoče moj gospodar.» In t. varniški hlapec naj bi županoval slovenskim Jeseni! Za počt! G. Zabukovec je končal svoj govor z besedami: Skregani bratje smo si podali roke, kdor čuti slovensko, naj stopi v naše vrste, da rešimo naše lepe slovenske Jesenice! Soglasno pritrjevanje je bilo dokaz, da smo bili ene misli in enega srca!

Tudi na Koroški Beli so se začeli gibati Nemci ter nastopati proti Slovincem. Če jim ne bo slo vse po volji, bodo seveda zopet vpili, da jih Slovenci ne puste v miru. Mi le želimo, da obe slovenski stranki še o pravem času skupno nastopijo proti vsiljivemu Nemcu. V naši dolini postajajo Nemci vedno bolj nevarni in predrzni, zato pa skupno v boj proti nesramnemu nemškemu gostu, da ga porazimo!

Okrajno glavarstvo v Kranju razglašala: V l. 1908. se bodo izvršila na državnih cestah stavbenega okraja v Kranju sledeča vzdrževalna dela: a) Na korenski cesti: Vzdrževalna dela pri mostih: «Čez Belco» v km 42:2—4, na tabreh v km 43:8—44:0, pri mostu čez Hladnik v km 47:6—8, v Gozdu v km 48:0—48:2 in čez Pišenco v km 52:0, preračunjena z K 1604:92. — b) Na ljubeljski cesti: 1) Dobava mostnic za kranjski most čez Savo v km 24:8—25:0, preračunjena s K 2832:— . 2) Vzdrževalna dela pri Kramarjevem mostu v km 44:6, Mozirjevem v km 45:6, Anžonovem v km 49:2 in Lajbovem mostu v km 49:6, preračunjena z K 2083:31. c) Na kokiški cesti: Dobava mostnic za Leskovčev most v km 17:6, preračunjena z K 598:85. Da se

oddajo tu navedena dela, se bode vršila dne 3. februarja 1908, ob 9. uri predpoldnem, pri okrajnem glavarstvu v Kranju zmanjševalna dražba, h kateri se vabijo podjetniki z dostavkom, da mora vsak, kdor namerava dražiti zase ali kot legalni pooblaščenec za drugega, vložiti pred dražbo v roke dražbene komisije kot varščino pet odstotkov fiskalne cene za ta dela, katerega hoče dražiti. Do pričetka obravnave sprejemajo se tudi pismene ponudbe, sestavljene po določilih § 3. splošnih stavbenih pogojev; iste je kolekovati s kolekom 1 K ter opremiti z varščino 5% in je v njih navesti popustek samo v odstotkih fiskalnih cen. C. kr. deželni vladi v Ljubljani je pridržana pravica izbire med ponudniki. Proračuni ter splošni in posebni pogoji so razgrnjeni pri stavbenem uradu v Kranju na vpogled.

Vodovod v Kranju. Vlada je sklenila, da plača svoje prispevke za ta vodovod v 6 letih, in ne v dvajsetih, kakor je prvotno nameravala.

Kreditno društvo v Kranju ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 26. januarja t. l. ob enajstih dopoldne z običajnim dnevnim redom.

Koliko se porabi mesa v Kranju? V letu 1907 se je zaklalo v mestni klavnici kranjski 774 goved (voli in krave), 817 telet, 735 prašičev, 106 drobnice (ovni in ovce), 75 kozličev in jagnet. Poleg tega pa se je v mesto Kranj uvozilo še več druge zaklane živine.

Občni zbor društva slovenskih trgovskih sotrudnikov v Kranju se je vršil v nedeljo, 12. t. m. v društveni sobi. Nanovo je izvoljen prejšnji odbor. Med raznimi drugimi sklepi se je sklenilo meseca svečana t. l. odpreti posredovalnico.

Novi državni most čez Savo so pričeli graditi začetkom tega leta. Sedaj kopljejo pri Majdičevem mlinu.

Trgovski plesni venček v Kranju. Ples za plesom prireja po raznih mestih to sezijo slovensko trgovstvo. Tudi v Kranju se priredi zopet po dolgih petih letih trgovski plesni venček, kakršnega še ni videl Kranj. Lepa vabila se že razpošiljajo; opozarjamo še enkrat slavno občinstvo, v slučaju da bi kdo ne prejel vabila, naj to oprostí in naj se blagovoli javiti pri odboru društva slovenskih trgovskih sotrudnikov. Opozarjamo tudi na to, da se veliko pretirava zaradi obleke. Obleka se lahko rabi promenadna, ker je plesni venček in ne elitni ples. Za krasne damske darila kakor tudi za šopke, sladkarje i. t. d. se bode skrbelo. Gostilno prevzame iz prijaznosti gospod Peter Mayr.

Smrkavost konj v kranjskem okraju. Dež. vlada razveljavlja prepoved izvažanja konj, prepoved konjskih semjnov, kakor tudi prepovedano razvidnost konj. Ravnotako je zopet dopuščeno izdajati živinske potne liste za konje, ki pa jih mora poprej ogledati izvedenec.

Efektna loterija v Trziču. Finančno ministrstvo je dovolilo strokovnemu in podpornemu društvu čevljarjev v Trziču efektno loterijo s 1800 kartami.

Telovadno društvo «Sokol» v Trziču ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. v prostorih bralnega društva. Začetek točno ob 11. uri dopoldan.

Podružnica čebelarkega društva v Kranju je imela dne 12. t. m. na Primskovem svoj občni zbor. Podružnica šteje 60 članov, torej je najmočnejša podružnica čebelarkega društva na Slovenskem. Dohodkov je imela 210:20 K, stroškov pa 106:77, torej prebitka K 103:43. V odbor se izvolijo: predsednikom g. Ivan Lampe v Kranju, njega namestnikom nadučitelj Fran Luznar na Primskovem, tajnikom cestar Miha Eržen in odbornikom Janez Strupi. Slednjič se je sklenilo: 1. do prihodnjega rednega občnega zbora podružnice nakupiti 100 kranjskih panjev po normalni ceni, ki se je vsprejela na občnem zboru dne 19. marca lanskega leta; 2. tekom leta prirediti sestanek čebelarjev.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nanzanja, da pošilja mnogo častitih rodoljubov razne doneske družbi po poštno-ček. položnicah, ne da bi naznanili, kakšen donesek je ta denar. — Ker družba stremi po tem, da se knjigovodstvo vodi kar najzorneje, mogoča je le takrat pravilna in jasna vknjizba vseh družbinih prispevkov, če se natančni podatki dajejo o poslanih doneskih. Take notice bi bile: «narodni kolek, računski listki, nabiralnik št.», ki se naj označijo, kar na položnice. S tem bi se prihranilo knjigovodju tudi veliko časa, ker hitro najde konto pošiljatelja! Rodoljubi, prosimo, upoštevajte to!

Poroka. Dne 22. t. m. se poročí v Novem mestu gospod dr. Karel Zakrajšek, okrožni zdravnik v Škofji Loki, z gospico Milevo Lavrenčič, hčerko prvega zakona gospe Leopoldine Schegula. Čestitamo!

I. slovensko društvo perutinarjev in rejcev malih domačih živali v Trziču namerava to leto svoj sedež prenesti v Ljubljano in pričeti delovati na širši podlagi. Prihodnji občni zbor tega društva, ki se ima kmalu vršiti, bo sklepal o nameravani preselitvi.

Ponesrečil se je dne 5. t. m. železniški kurjač Ivan Znidarsič med postajama Soteska in Nomenj, ko je brskal z lopato v kotlu ogenj. Zadel se je z vso silo na glavo in se težko poskodoval.

Hripa (influenca). V celem Črnem grabnu je tako razširjena huda hripa, da v nekaterih vaseh ni hiše brez bolnika. V nekaterih hišah leži vse, tako da ni nikogar, ki bi mogel streči bolnikom.

Škofjeloške „čebelarke podružnice“ občni zbor se vrši julri, v nedeljo, dne 19. januarja t. l. ob 1. uri popoldne po domače «pri Balantu» pred mestom. Na sporedu je tudi predavanje gospoda A. Likozarja iz Ljubljane.

Poštno izkaznice, ki jih založila poštna uprava, so dokument, ki se z njim imetnik izkaže, če hoče sprejeti to ali ono poštno pošiljatev, ne da bi mu bilo v to treba posebne legitimacije. Poštna izkaznica je dokument ki je preprost in poceni in ki ga je lahko dobiti. Posebno pripravna je za trgovske potnike, letoviščarje in sploh za osebe, ki bivajo začasno ali samo mimogrede izven svojega navadnega bivališča, ki se z njo izognejo nepriliki, da se jim večkrat ne vroči kaka več ali manj važna pošiljatev samo zato, ker se ne morejo izkazati s pravilnim dokumentom. Nič manj praktične niso take izkaznice za osebe, ki jim je potovati po Nemčiji. Ondotni poštni uradi namreč ne morejo poznati naših dokumentov ali jih ne smatrajo za veljavne, pa zato ne morejo izročiti pošiljatev naslovniku, po vzajemni pogodbi pa priznavajo nemški, bavarski in vrttembergski poštni uradi izkaznice, ki jih izdajajo naši c. kr. poštni uradi, za veljavne legitimacije. Poštno izkaznico se lahko da napraviti na vsakem poštnem uradu, v čigar okrožju biva oseba, ki bi jo rada dobila, ali pa ima ondi poseben trgovski lokal ali če se samo mimogrede tam dalj časa mudi, kakor n. pr. na letovišču i. t. d. V to svrhu je treba predložiti samo fotografijo, ki pa ne sme biti prilepljena na karton, in plačati pristojbino v znesku 50 h. Natančnejša pojasnila je dobiti za vsakem poštnem uradu.

V Selcih se je ubila Marija Beznik, stara 89 let. Padla je raz peč ob polnoči in opoldne je umrla.

Mošenjska mlekarja je pričela sedaj kupčijo z jajci. Sicer ne vemo, ima li to kupčijo v svojih pravih ali ne, vendar se nam pa čudno zdi, da se taka kupčija izvršuje v neposredni bližini uradniškega mesta, kjer vlada že sedaj taka draginja, da je naravnost neznosna. Jajca so v Radovljici sedaj po 8—10 vin., a človek jih mora iskati od Poncija do Pilata, mlekarja jih pa kupuje po 1 K kg, tedaj jajce po 6 vin. Da bode naš kmet raje nosil v mlekarjo ceneje, kakor pa da jih prodaja dražje posameznikom, je umevno, kajti mlekarne se drže posebni blagoslovi, ki privedejo kmeta preje do beraške palice. Vsled tega bi bilo jako dobro, da bi priredili c. kr. uradniki protesten shod proti takemu neumestnemu in umetnemu izvažanju najpotrebnejših živil. Upamo, da stori i radovljiško c. kr. okrajno glavarstvo potrebne korake v tem smislu. — Radovedni smo, kake oblike bodo delali sedaj člani mošenjske mlekarne, ker jim bodo vsled najnovejše akcije klerikalne mlekarke zveze plačevali mleko po odstotkih maščobe in sicer po 3 vin. od maščobne stopinje. Tedaj bo dobil kmet v najboljšem slučaju za liter mleka 9—10 v, ko ga sedaj lahko prodaja zasebnikom po 16—18 v. Tako se pravi reševati kmeta na katoliški način.

«Kamničan» je prenehal izhajati.

Blojako jezero je v poslednjih dneh docela zamrznilo. Led je tako krasen, kakršnega ne pomnimo že dolgo let. Gladek je in prozoren kot steklo. Drsalcem se nudi redek užitek, ki ga naj ne zamudi nihče, zlasti ker je vreme tako ugodno in gorko, da nas lahko zavidajo celo v Davosu. Za nedeljo se je prijavilo še mnogo izletnikov iz Gorice in Trsta, da si ogledajo Bled v snežni odeji ter se razvedre na gladem ledu.

Umrl je v Vodicah 70 letni gosp. Ivan Žužek, bivši misijonar.

Človek zgorel. Zgorel je 12. t. m. popoldne, ovčar Matevž Rabič, po domače Gornov Matevž, 65 let star, na rotu nad slapom Peričnikom (dovške zupanije), pri svoji pastirski koči, ki mu je tudi zgorela. Vsega obžganega so dobili ležečega pod kapom. Bil je tudi dober gonjač za divje kozle, ker se ni ustrašil nobenih pečin. Lovci in sosedje so ga radi imeli, ker je bil lepega, poštenega vedenja. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Tri častne nagrade za razstavo z geslom «Otrok» — eno za 100 K in dve po 50 K — razpisuje «Splošno slovensko žensko društvo» v Ljubljani za tri najboljše ilustracije slovenskih pravljic, oziroma za tri najboljše, otroškemu pojmovanju primerne slike ali risbe, katerim je zajeta snov iz slovenskih pravljic, bajk ali narodnih pesmi. Glade vposlanih umetnin bode razsojal posebni jury, sestavljen iz slovenskih umetnikov, literatov in pedagogov. Vse sprejete slike in risbe se izlože na razstavi občinstvu na ogled in v nakup. — Slovenski umetniki naj blagovolijo vpsolati svoja konkurenčna dela najkasneje do 15. maja brez podpisa ter naj predlože v zaprtem ovitku, na katerem je zapisano geslo, svoje ime in naslov. Isto geslo naj se zapiše tudi na zadnji strani slike.

Narodnjake «Korošca»! Novi koroški list «Korošec» si je naenkrat pridobil simpatije vseh pravih koroških narodnjakov, saj je pa tudi izvrstno urejevan in v odlično narodnem duhu pisan list, ki ima lepo bodočnost. Dolžnost vsakega narodnjaka je, da naroči «Korošca» ter podpira požrtvovalne koroške rodoljube pri njihovem trudopolnem narodnem delu, ki ga imajo pri izdajanju lista. Zahtevajte «Korošca» po vseh gostilnah in kavarnah!

Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda se niso izvršeni. Oglaseza nje si pisarna beleži in naročiloma ustreže takoj, ko prejme nabiralnike. Pri-

spevki iz nabiralnikov naj se ob pošiljati vedno označajo kot taki, da je mogoča tozadevna evidenca, da bo vknjiženje jasno in javni izkazi. — Trvdka I. Drufovka v Gorici je poslala družbi «sv. Cirila in Metoda» svoto 38 K 20 h. od prodanega ličila. — G. slikar Fr. Ks. Stare je poslal družbi «sv. Cirila in Metoda» novoletno darilo 5 K v ime «Panorama Kosmorama». To podjetje priporočamo. — Veselica dne 2. februarja v «Narodnem domu» v Ljubljani v korist družbi «sv. Cirila in Metoda» bode vsekako znamenita — impozantna. Damskemu pripravljalnemu odboru se je pridružil tudi moski odbor. Posvetovanja in priprave se vrše, pa vse tako tajno, da ne moremo poročati danes ničesar drugega, nego to, da bo veselica presenetila vsakega udeleženca. Kadar izvemo kaj izza kulis, objavimo.

Pristen Gorenjec, korajžen fant, 28 let star, je Anton Kuralt iz Škofje Loke, ki dela v papirni tovarni Podgori pri Gorici. Ponoči je srečal dva redarja, ki sta gnala v zapore 4 potepuhe. Kuralt, ki je velik prijatelj svobode, jim je priskočil na pomoč. Ti so premagali redarje in oni 4 žiki so jo popihali pred oči postave kdove kam. Slabeje pa se je godilo Kuraltu. Osvobodil je 4 druge, sam pa je padel v roke redarjev. Sicer se je branil in zoperstavljal redarjema, pa nič ni pomagalo. Premagala sta ga in peljala na policijo. Zagovarjati se bo moral tudi pred sodnijo. Kuralt, ki je sedaj prost, premišljuje, kako velika je nehvaležnost sveta; 4 je oprostil, pa nobeden mu ni hotel pomagati, marveč vsi so ga pustili na cedilu, ko sta ga vklenila redarja.

* * *

Slovenska zmaga na Koroškem. Občina Vernberg na skrajni slovenski meji, kjer je znani Oraš gosposodal trideset let, je padla. Izmed osemnajstih odbornikov so dobili Slovenci enajst jeklenih mož. Slava!

Ponemčevanje. Nemški «Schulverein» je v prvih 25. letih svojega obstanka na jezikovni meji v 46 šolah nemški vzgojil 68.970 otrok. «Südmoral» je na doslej slovenski meji nakupila 300 aralov slovenske zemlje in na njej naselila nemške kmete. Tako narašča delo za nemški most do Adrije.

Požar v gledališču. V Boyertovnu v Pensilvaniji (Severna Amerika), malem mestu, ki šteje 20.000 prebivalcev, večinoma Nemcev, je zgorelo gledališče. V poslopju je bilo prostora za 700 ljudi. Gledališče je bilo razprodano. Pri predstavi je bil tudi rabljen kinematograf. Ko se je dvignilo zagrinjalo, se je čulo silno eksplozijo in na odru se je dvignil plamen, ki je švilgal do stropa. Nastala je silna zmešnjava, v kateri je poginilo mnogo ljudi. Do srede so izveli 167 mrtvih trupel izpod rusevin.

Turbane, kateri so bili po Evropi že svoječasno v modi, so zopet začele pridno nositi pariške dame. Nekaterim obrazom se krasno podajo.

Maščevalen zaljubljenec. V vasi Fondi blizu Rima je užgal neki Silvestro hišo, v kateri je bila njegova ljubica, zelo lepo dekle, s štirimi svojci. Ker ga je dekle zapustilo, je užgal hišo in z napeto puško branil prebivalcem beg, vsled česar so vsi zgoreli. Zločinca so prijeli te dni v novem Jorku v Ameriki.

Deset kokoši za 2000 dolarjev. Najvisjo ceno so gotovo dosegle one kokoši, katere je te dni kupil O. C. Barber, predsednik Diamond Match Co. Kupil je namreč osem kokoši in dva petelina, za katere je plačal lepo svoto 2000 dolarjev. Kokoši, katere so dosegle tako lepo ceno, se po svoji zunanosti ne razlikujejo mnogo od družih kokoši, in vendar se je plačalo za vsaki funt njihove teže po 20 dolarjev. Imenovane kokoši so iz Cochinchine, katere so zelo redke in vled tega tako drage. Sedaj jih bodo prepeljali v Akron, O., kjer ima Barber svoje posestvo, na katerem je zgradil kokošnjak, ki je vreden 15.000 dolarjev. Kokoši je prodal neki Mitchell, ki ima svojo kmetijo blizu Bostona.

Nemška kolonialna sramota se kaže v vsej nagoti na kazenski razpravi, ki je vsled tožbe znane bivšega komisarja drja. Petersa zoper urednika lista «Kölnische Volkszeitung» in zoper bivšega guvernerja iz Nove Gvineje von Beringse na zaradi žaljenja časti. Na razpravi se je med drugim precitalo sledeče, nad vse značilno pismo: «Najvažnejši dogodek je ta, da smo imeli državnega komisarja drja. Petersa za gosta. Prisel je od Kilimandžara, spremljal ga je baron Pechmann. Imeli smo gospoda pri zajtrku in potem tudi pri kosilu. Dr. Peters se pretirano zavzema za Vzhodno Afriko. Pripovedoval je, da dobi kuhinjski deček 150 udarcev, če poseže po sladkorju. Izpod 50 udarcev sploh ne začenja, češ, da se mora varovati prestiž. Pred kratkim je dal zamorskega fanta, ki ga je zalotil pri dekletu enega oficirjev, obesiti. To so vse njegove lastne pripovedi. Iz Bumba se mi je nekoliko dni pozneje péročalo, da je dal dr. Peters, ko mu niso dosti hitro prinesli vode, pretepsti vaske staresine. Ko je zahteval krme za svojega osla, pa je niso prinesli dosti hitro, je podtaknil enemu vaških staresin gorečo užigalko pod ustnice in potem je hitro prisla krma. Sluga je plačal petindvajsetino tega, kar sem jaz navadno plačeval in ko se je mož pri njem pritožil, mu je dal naštetí petindvajset udarcev. Dejal je, če postane okrajni glavar v Tangi, da bo dal nekoliko domačinov obesiti in nekoliko staresin pretepsti...» Peters je dal obesiti

dekle Zagodjo, ki je pobegnila, ko jo je imel v zaporu. Priče pripovedujejo, da jo je dal najprvo pretepati. Šbko, sestnajstletno dekle je bilo kmalu tako izprebita, da je bilo telo vse krvavo in se je videlo golo meso. Ko je vojaški zapovednik Petersu naznanil, da je tako izmrcvarjena, da se je ne more več tepsti, je Peters dejal: «Zakaj ne bi bila izmrcvarjena? In zakaj se ne bi moglo več tepsti?» Vojaškega zapovednika je potem poslal z nekim nalogom proč in, ko je odšel, je dal Peters obeisti Zagodjo.

Poslano.*)

Odprto pismo

veločastitamu gospodu Antonu Moretu, župniku v Bukovčah.

Vaše obnašanje pri Berniku proti nam nas je primoralo, napisati vam te vrstice. Pozabili smo, koliko hudega ste storili Vi nam s svojim zlobnim jezikom že kot otrokom, sirotam brez očeta; a zadnje Vaše vedenje poklicalo nam je vse pozabljeno zopet v spomin in nam je tudi porok, da je resnica to, kar govore ljudje, namreč, da jim Vi prepovedujete, hoditi k nam v hišo. Kaj nismo tudi mi kristjani in če bi bili slabi, z Vašim vedenjem nas gotovo ne boste popboljšali. Pregovor pravi: «Beseda miče, zgled pa vleče». Ko bi se torej ravnali po Vašem zgledu, morali bi biti z vsemi, količkaj premišljenimi in poštenimi ljudmi skregani. Kako zelo nas sovražite, ne da bi vedeli za kaj, spoznale smo šele danes, ker ste namesto odgovora, ko smo Vas pozdravili s krščanskim pozdravom «Hvaljen bodi, Jezus Kristus» nekaj zagodrnjali ter nas spodili iz sobe. Se li to spodobi katoliškemu duhovniku? Ko bi bile vedele, da imate vi notri opravke kot dušni pastir, smo že toliko olikane, da bi vas ne bile nadlegovale. Smeli bi se samo malo bolj uljudno izraziti, kar bi bil storil vsak izobražen človek. Obenem pa zahtevamo, da nas Vi in Vaši posli pustite popolnoma pri miru, ker ne veste nič nepoštenega od nas! Sicer pa ni vam na tem nič ležete, je li človek posten ali ne, hodi li v cerkev ali ne, k spovedi ali ne, samo da ima dober jezik in zna fino lagati. Me pa nimamo navade lagati in ako do katerega kaj vemo, mu povemo naravnost iz oči v oči. Zahrbtno opravljanje in laganje se nam zdi preveč nizko in poulo, ker se dotičnik takemu opravljanju ne more braniti. Stare nismo več po deset let, kot nekdanj in znale bomo svojo čast braniti proti vsakemu.

S pozdravom Vam kot duhovniku ljubimo roko
rodbina Verhunčeva.

*) Za vsebino tega je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva zakon.

Sodnijska dražba

hiše št. 151 v Kranju

Kokriško predmestje

bode 221

v četrtek, dne 23. januarja t. l.

Cenjena je 9200 K, najmanjši ponudek 4600 K, 1 oral 1250 sežnjev obstoječega gozda, najmanjši ponudek 187 K. 4000 K ostane lahko več let vknjiženih.

Ključavničarska obrt

se odda radi smrti z vsem orodjem takoj

v najem.

Poizve se pri Pušavcu na Primskovem pri Kranju hiš. št. 68. 219 3-2

Star glasovir

se poceni proda. 220 3-2

Pojasnila daje Ivan Jagodić, fotograf v Kranju.

Trgovina s travnimi semeni

Randija pri Franc Kastelic Rudolfovem

Uljudno naznanjam, da sem

otvoril

pop lno urejeno 214 11-3

trgovino

s travnimi in delelnimi semeni

pod strokovnim nadzorstvom g. V. Rohrmanna, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Va semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-16

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vs m, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošljava se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaski Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Sveži in najfinejši

pustni krofi

(bobi) 213 9-3

se dobivajo vsako

nedeljo in praznik skozi ves predpust

samo pri

E. Brandt, Kranj.

Loterijska srečka dne 11. januarja 1908
Gradec 54 2 37 35 16

Bencin-motor z 16 do 12 HP

kateri se lahko goni tudi s sesalnim plinom, se zaradi povečanja podjetja

poceni proda.

Motor je popolnoma dobro ohranjen in se ga do 15. svečana t. l. vsaki dan lahko vidi v delu.

Več pove lastnik 217 2-2

Andrej Rovar Col pri Vipavi.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmojno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 152-12

valjični zastori (Rollbalken).

Naznanilo.

Cenjenim damam in gospodom uljudno naznanjam, da je iz prijaznosti prevzel gospod

Anton Adamič, trgovec v Kranju, Glavni trg

nabiranje nečistega perila, ter mi pošiljal istega v pranje in likanje, katerega bodem v teku 4 dni zgotovljenega vračal. 198 10-9

Prosim torej cenj. dosežanje in nove odjemalce mesta Kranj in okolice, da blagovolite od sedaj naprej oddajati perilo zgoraj omenjeni tvrdki, ker si tukaj prihranite poštnino!

Se priporočam

Anton Šaro, svetilolikalnica kolodvorske ulice.

Cene navadne! Poština prosta!

Pazite na

Za vsako gospodinjstvo je najkoristnejše darilo

Original Singerjev šivalni stroj

Singer Ko., akcijska družba za šivalne stroje

KRANJ.

Pozor! S tem dovoljujemo opozarjati naše cenjene odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi kupčevalci pod imenom «Original Singer». Ker ne oddajamo nikdar naših strojev na druge trgovce, so isti kvečjemu naši stari rabljeni ali iz tretje roke kupljeni, za katere pa ne moremo jamčiti in tudi ne dati posameznih delov. 35 52-50

Pozor!

Pozor!

IVAN SAVNIK

„pri Besenčanu“ v Kranju

na Glavnem trgu hiš. številka 193.

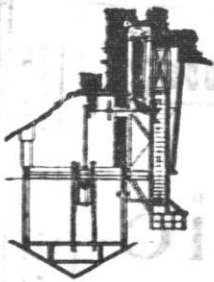
Priporočam svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnenega blaga, lepih porhanov, kakor tudi vakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgornjih jop (Überjack) ter nepremočljivih pelerin za ženske in moške. 201 8

Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženske, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorca brezplačno in poštnine prosto. — Za gg. šivilje in krojače poseben popust.

Na drobno in debelo.

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rdeče in belo vino od 56 litrov kaprej.

G. Tönnies

tovarna za stroje, železo in kovinolična v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

122-30

Večkrat premirano! Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar
na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti-izučeni niso. 17-50

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vseh vrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi prodeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 151 52-14

Ilustrovani ceniki zastoj.

Samo
6
dni

Havre-New-York

voziyo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18 v novi hiši „Kmetске posojilnice“, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“. 148 26-21

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gld. 2-45, enaka iz pravega srebra gld. 3-95, ista z dvojnatin tršim srebrnim močnim pokrovom gld. 6-50 in naprej.

St. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gld. 4-95, ista z dobrim ankerkolesjem gld. 5-95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatuine in srebrnine, kakor nakras-ki, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blage zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

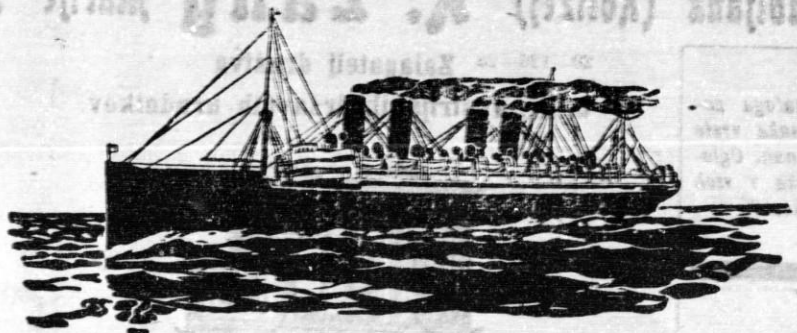
Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštuine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-53

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tislerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-60

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
D. Seydl
Ljubljana, Spital-Stritar, ul. 7

Dobi se
v
kateri
šavniki

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-27

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Vsakovrstna darila

priporoča po znano nizkih cenah

modna, galanterijska in norimberška trgovina

Antona Adamiča v Kranju

naspr. urarja H. Suttnerja nasl.

naspr. urarja H. Suttnerja nasl.

Moderni albumi za slike in razglednice, spominske knjige, papirne kasete, kaseto za okraske, šivanje in denar, okvirji za slike, različne vaze, samovari, cedilci za čaj, posode za sladkor, jagode, maslo i. t. d., jedilne garniture, kotarice za ročna dela in kruh, verižice za dame in gospode, vratni kolirji, broški, zapestnice, gumbi za manšete, listnice in denarnice, taške za dame ter še mnogo drugih primernih predmetov.

Velika izbira

Ravno došle najmodernije kravate in samovznice, štitičnih ovratnikov (Kragenschoner).

Galoše in glace-rokavice za dame in gospode! Moderi najnovejše oblike.

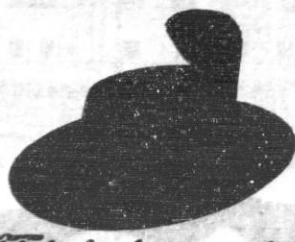
Okraski za božično drevo v najnovejši izber.

Koledarji in pratiške ter jaslice! 56 52-42

Toaletni predmeti, fini parfumi i. t. d.

Najnovejše drsalke „Eisblume“.

Postrežba točna! Cene nizke!

klonkovi za gospode!

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-25 sprti hotela „Union“

System Balke

priporoča za gojitev las in za umivanje gl. ve svoj zdravniško priporočni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvoduje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloge vsakovrstnih vpletik striženih in zmečanih las. Oddetek za dame s separatnim vhodom.

Kupujete se zmečani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse vrste rokavio, nogavio i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filiialka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič

v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste fino modno blage za dame in gospode, nadalje svojo dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boe za dame, kapoe ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-9

Damske in otroče klobuke, fine hauboe, kapoe i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, svile ter baržuna v vseh barvah, posamentrija, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

Modroo, krasne bluze, krtila, krasne oprave, konfekcija za otroke.

Ženska ročna dela, vseh vrst svila ter vse potrebšine za ista.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-28 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh oonah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

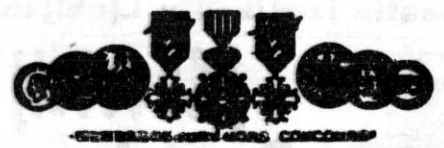
Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialiteta v nevestnih balah. Veliki prostori, pri-tilčno in v i. nad-stropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozliki po vsaki cenj.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brz nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU vakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

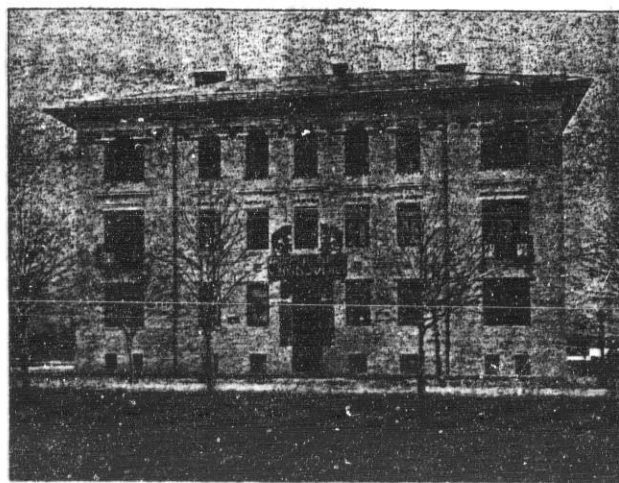
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₂% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8. do 12. ure dop.

in od 2. do 6. ure pop.

izvemši nedelje pop.

Postno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.